

Izhaja vsak delavnik popoldne

NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Kopitarjevi ulici št. 6 — telefon uredništva št. 53 — telefon upravnništva št. 323

CENE PO POŠTI:

za celo leto Din 90—
za pol leta Din 45—

CENE PO POŠTI:

za četrt leta Din 22.50
za en mesec Din 7.50

V upravi stane mesečno Din 7—

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Posamezna številka stane 50

Besede.

Dober teden že zboruje konferenca v Genovi in ni storila realnega toliko kolikor je črna za nohtom. Okoli 500 ljudi zaseda, snuje komisije, predlaga spomenice, sestavlja protispomenice in debatira, ampak en sam predlog se še ni pojavil, ki bi pomenil dejanski poizkus izboljšanja političnega in gospodarskega stanja Evrope. Komisija bo stala ogromne vsote, približno toliko, kolikor bi potrošila vsaka država v istem času za poizkusno mobilizacijo par letnikov rezervistov, koristi pa bo od nje toliko kakor nič. Tako se v teh dragih časih zapravlja ljudsko premoženje, da imajo diplomati izreden dopust na Rivieri.

Napovedala se je velikanska akcija za povzdigo Rusije. Ker pa so ruski zastopniki bili tako neuljudni, da so načrt eksploatacije Rusije na škodo njene neodvisnosti odklonili, ne vedo zdaj evropski delegati nič pametnejšega, nego da naj zasebniki dajo Rusiji kredita, kolikor hočejo; države kot take so zadovoljne, če Rusija prizna predvojne dolge in bo vsaj sinovom in vnukom sedanjih upnikov izplačevala obresti. Glavno je, da so zadovoljni francoski posestniki predvojnih ruskih obligacij; gospodarsko se bo pa Rusija sama povzdignila, ako Bog da.

Vprašanje je le, čemu se je v to svrhu sklicala konferenca in ali bi se ne bilo to dalo na veliko bolj enostaven način dobeči?

Tudi to naj razume, kdor more, zakaj so Nemčijo v Genovo povabili? Francoski delegati takoj skočijo pokonci, če kdo le rahlo in oddaleč spomni vojno odškodnino. Drugega interesa pa Nemčija na konferenci sploh nima, ako se ji reparacije ne odpuste ali pa vsaj znatno ne olajšajo. Ves svet ve, da zavezniki iz Nemčije ne izterjujejo le tega, kar je dejansko škoda naredila, ampak da francoski posestniki na opustošenem ozemlju s povračili delajo naravnost ogromne profite. Če hočejo zavezniki iz Nemčije zdreti kožo do zadnjega, je ni treba vabiti na konferenco; to lahko opravijo brez tega, dokler se bo seveda Nemčija dreti dala.

Kar pa se je na konferenci sprožilo glede sanacije evropske valute, ne zdrži resne kritike. Vse, kar se o tem predlaga, izgleda natančno tako, kakor če kdo beraču, ki nima kaj obuti, svetuje, naj si gre kupiti nove čevlje. O razorožitvi velesile nečemo slišati, verzajska pogodba, ki je izvor vsega političnega in gospodarskega zla po vojni, se ne sme revidirati, ruska vlada se slejkoprej ne prizna, to se pravi, ruski monarhisti morejo ruvati dalje in mir Evrope ogrožati; kaj so potem gospodarski načrti konference vredni?

O miroljubnosti in konciliantnosti nekaterih diplomatov pa se je svet prepričal povodom še vedno ne dokončane debate o rusko-nemški pogodbi. Gospod Barthou si je celo dovolil navedbe nemške delegacije pismeno imenovati »lažnjivec«. Vrhutega francoska vlada naroča v parlamentu interpelacije, ki v skrajno sovražnem tonu zahtevajo prekinjenje mirovnega dela.

O vlogi Anglije rajši ne govorimo. Tisto neodkrito laviranje zdaj na to zdaj na ono stran začenja tudi predsedati. Danes so potrebne odkrite besede ter odločna dejanja, če se hoče Evropa res rešiti propada. Lloyd George se bo pa z adušu v samih lepih besedah kakor svojčas Wilson na svojih 14 točkah. Tega se najbrže tudi Lloyd George pričinja zavedati; odtod njegove grožnje, da zapusti konferenco ter njegov ostri nastop proti Franciji ali antanti.

Očividno rabi svet drugega zdravila nego konference, na katere se zbirajo diplomati, ki so zakrivil svetovno vojno in kateri zastopajo samo žepe angleških in francoskih kapitalistov, ne pa trpinov. Ampak tudi zanje bo prišel čas, ko bodo dajali odgovor. Dokler pa bo delovno ljudstvo razklano in neosveščeno, bodo ti gospodje dalje zapravljali ljudski denar na raznih konferencah.

POGAJANJA MED NEMČIJO IN RUSIJO SE NADALJUJEJO.

Berlin, 24. aprila. Nemški poslanik v Moskvi Wiedenfeldt vodi s sovjetsko vlado pogajanja o vprašanjih, ki jih je treba rešiti temeljem nemško-ruske pogodbe.

Lloyd George proti bojaželjni Franciji.

Znamenita izjava angleškega državnika

Pariz, 24. aprila. »Echo de Paris« priobčuje podrobno poročilo o poteku seje zastopnikov devetih držav, ki so podpisale noto Nemčiji. Na seji je v imenu male entente govoril Bratianu, ki se je popolnoma strinjal s francoskim stališčem.

Nato je vstal Lloyd George in govoril z velikim, komaj zadrževanim ognjem. Rekel je: »Entente zaveznikov sme imeti samo en cilj: da zagotovi mir. V imenu angleške delegacije odkrito izjavljam: Ako gre tu za to, da se stari bojni duh ohrani, da se stara nasprotja znova oživi, potem je boljše, da gremo takoj vsi domov. Potem bo angleška demokracija končno veljavno ostala izven te entente. Najnovejši dogodki so navdušenje angleškega naroda za entento z zavezniški zelo ohladili. Ako pride do ločitve, bom to odkritosrčno obžaloval. Toda treba je, da se enkrat za vselej ve: Anglija pojde s tistimi, ki hočejo mir, pa naj bodo kdorkoli in odkoder koli.«

Nove vojne priprave?

Pariz, 24. aprila. (Izv.) Pred par dnevi je komunistični list »Humanite« prinesel vest, da so dobili francoski industrijski pristojne vojaške strani navodila, naj se pripravijo za morebitno mobilizacijo. »Humanite« izjavlja, da se ne boji dementija te vesti. Doslej tudi res ni bilo nikakega dementija. Zaradi tega se mora domnevati, da so resnična navodila ravnatelja oddelka vojnega ministrstva za izdelavo orožja in vojnega materiala, generala Payerja, ki jih je objavil ta list. Iz te vojaške akcije za enkrat ni mogoče sklepati na dalekosežne odredbe političnega ali vojaškega značaja. Vsekakor pa je značilna za nevarne struje, ki obstojajo trenutno

Vtis teh besed je bil pretresljiv in je učinkoval tudi v Parizu. Barthou je zatrjeval, da so francoski nameni miroljubni. Francosko časopisje se je streznilo in piše zmerneje nego doslej. »Petit Parisien« in »Victoire« pišeta, da ne sme priti do razkola z Anglijo. Drugi listi priznavajo, da je Francija s svojo zahtevo po razveljavljenju nemško-ruske pogodbe ostala osamljena, »Libre Parole« piše, da je prelom z Anglijo neizbežen.

Te vesti so tolikanj bolj vznemirjajoče, ker Lloyd George hoče zapustiti tudi Genovo.

Pariz, 24. aprila. Havas poroča iz Genove, da je razpoka na zgradbi genovske konference kljub vsemu prikrivanju za vsakogar vidna. Razkol med zavezniški, osamljenost Francije in ustanovitev nemško-ruskega bloka so možnosti, ki utegnejo iziti iz genovske konference in roditi težke posledice.

v gotovih krogih uradne Francije. Po navedbah lista »Humanite« se v skladiščih nahajajo zelo velike množine municije in se vojna industrija še nadalje bavi z izdelavo in dobavo vojnega materiala.

Belgrad, 24. aprila. (Izv.) V tukajšnjih parlamentarnih krogih se zatrjuje, da municija, ki je zletela v zrak v Bitolju, ni bila s solunske fronte, vsaj vsa ne, marveč, da je bila namenjena za eventualno novo uporabo. Ali je bila francoska, ali srbska ali rumunska, o tem se sodi različno. Namenjena je bila na vsak način za slučaj novih vojnih zapletitve. Zanimivo je, da se za to eksplozijo posebno živo zanimajo francoski vojaški krogi.

Anglija na naši strani?

Belgrad, 25. aprila. (Izvirno.) Iz Genove poročajo, da se Anglija dosedaj ni ravno mnogo interesirala za potek pogajanj med Jugoslavijo in Italijo. Ker pa ta pogajanja nikakor niso napredovala, se je v zadnjem času Anglija zopet pričela prav živahno zanimati za ta pogajanja. V angle-

ških političnih krogih se govori, da bo Anglija v slučaju, da pogajanja ne bi prinesla pozitivnih uspehov, nastopila energično in napravila na Italijo pritisk, da striktno izvede rapalsko pogodbo. (Ta vest je skoro gotovo maloverjetna.)

100 milijonsko dolarško posojilo.

Kumanudi grozi.

Belgrad, 25. aprila. (Izvirno.) Na sinočnji seji ministrskega sveta je bilo prečitano pismo, ki ga je poslal predsedniku demokratskega kluba Davidoviću finančni minister Kumanudi in v katerem izjavlja, da bo izstopil iz demokratske stranke, če demokrati ne glasujejo za 200 odstotno zvišanje zemljiškega davka. Pismo je bilo vzeto na znanje. Nato je ministrski svet razpravljal o posojilu. Vlada je definitivno sklenila najeti posojilo in je bil takoj odposlan ministru Kumanudiju brzojavni na-

log, da naj takoj odpotuje v Pariz in podpiše pogodbo glede posojila 100 milijonov dolarjev. Emisijski kurz posojila je 85, obrestna mera 8 odstotkov in se mora plačati v 40 odnosno v 20 letih. Končno je ministrski svet razpravljal o stališču napram muslimanom in je sklenil, da se ministri Pribičević, Marinković in Trifković še preje posvetujejo z muslimani, potem bo šle ministrski svet definitivno sklepal o tej zadevi.

Poostren položaj v Genovi.

NOVA KAZEN NEMČIJI.

Genova, 24. aprila. Načelnik francoske delegacije Barthou je 21. t. m. izročil predsedniku konference De Facti noto, v kateri označuje nemški odgovor kot nedopusten in lažnjiv ter zahteva, da se skliče konferenca načelnikov vseh delegacij, ki so podpisali noto z dne 18. aprila, da se posvetujejo o položaju, ki je nastal po nemški noti.

De Facta je francoski zahtevi ugodil in sklical zahtevano konferenco. Na tem posvetovanju je došlo do ostrih spopadov. Lloyd George in Schanzer sta zastopala stališče, da je nemška nota zadostna in da je smatrati stvar za poravnano, Barthou pa je zahteval poostreno stališče nasproti Nemčiji in predlagal, da se Nemčiji prepove udeležba tudi pri razpravi tistih ruskih vprašanj, ki z rusko-nemško pogodbo niso rešena. Po hudih bojih je obveljalo francosko stališče.

Nemški kancler Wirth je proti odurnemu tonu v Barthoujevi noti podal pri predsedniku Facti odločen protest.

TAJNI DODATKI NEMŠKO-RUSKE POGODBE.

London, 24. aprila. »Daily Mail« objavlja besedilo tainih dodatkov nemško-

ruske pogodbe. Dodatki vsebujejo pet točk: Nemčija vrne Rusiji 20 milijonov funtov šterlingov, ki jih je bila zaplenila o priliki zasedbe v Ukrajini; odpusti domov zadnjih 6000 ruskih vojnih ujetnikov; prepove caristične organizacije na svojem ozemlju; odkloni vsak prevoz vojnih potrebščin preko svojega ozemlja za Poljsko, Rumunijo ali kavo drugo rusko nasledstveno državo; Rusija dovoljuje, da sme Kruppovo podjetje ustanoviti svoje obrate v pokrajini Tambov in tam izdelovati topove in druge vojne potrebščine.

Čičerin in Rathenau sta te tajne dodatke označila kratko kot izmišljene.

RUSI V STVARI SPOMENICE IGRO IZGUBILI?

Genova, 24. aprila. Na ugotovitev, da je bila ruska spomenica popolnoma pravilno sestavljena, je Rakovski na seji sedemčlanskega odbora izjavil, da se je pomota pripetila v izvirniku. Ruska delegacija zahteva črtanje in ne znižanje vojnih dolgov; predložila bo novo spomenico.

V popoldanski seji sedemčlanskega odbora je francoski zastopnik Seydoux izjavil, da spricho dejstva, da so ruski delegati naknadno svojo spomenico bistveno izpremenili, ne more dalje sodelovati v od-

boru. Seydoux je s svojimi tovariši takoj zapustil sejo. Francozom so sledili tudi Japonci. Predsednik je izjavil, da se seja ne more nadaljevati. Rusi so bili presenečeni in so izjavili, da se odpovedujejo popravni spomenice. Rakovski je prosil za besedo, a je ni dobil. Seja se je nato zaključila.

NOTA NEMSKI DELEGACIJI.

Genova, 23. aprila. (Izv.) Odgovor na nemško noto, ki ga je dopoldne sestavila devetorica držav in ga odposlala nemškemu državnem kancelarju dr. Wirthu, potrjuje sprejem nemškega odgovora na noto z dne 18. aprila t. l. Podpisani jemljejo z zadovoljstvom na znanje, da je nemška delegacija uvidela, da z ozirom na separatno pogodbo z Rusijo ni potrebno in tudi ne koristno, da bi se nemška delegacija še nadalje udeleževala pogajanj, ki jih vodijo na konferenci zastopane države s sovjetsko Rusijo glede sklepanja sličnih pogodb. Podpisani prvotno sicer niso nameravali z vami o tem predmetu še nadalje razpravljati, vendar pa vsebuje vaše pismo trditve, ki jih je treba popraviti. Po besedilu vašega pisma je bila nemška delegacija primorana skleniti z Rusijo posebno pogodbo, ker se delegacije sklicateljev konference niso hotele ozirati na težkoče, ki izvirajo za Nemčijo iz programa londonskih strokovnjakov. Podpisani zastopniki držav, ki so sklicale konferenco, so pa na anketi svojih delegacij dognali, da nič ne more upravičevati te trditve. Dasiravno so se naši in vaši delegati ob raznih prilikah sestajali in razgovarjali, niso nemški delegati nikdar namignili, da njihovi predlogi ne bi mogli tvoriti temelja in smernic današnje konference in da bi vsled tega nemška delegacija nameravala z Rusijo skleniti posebno pogodbo. Podpisani si izrecno pridržujejo pravico svojih vlad, da predvsem razveljavljajo one določbe nemško-ruske pogodbe, ki po njihovem mnenju nasprotujejo obstoječim pogodbam. Spor je s tem poravnal.

Genova, 24. aprila. (Izv.) Tukaj se sedaj najbolj razpravlja o načrtu angleškega ministrskega predsednika Lloyd Georgea o obojestranski pogodbi vseh v Genovi zastopanih držav, po kateri naj bi se te države zavezale, da se tekom prihodnjih deset let ne bodo z orožjem napadle. Lloyd George je baje izjavil, da ne bo zapustil Genove, dokler se ne izvede ta načrt, od katerega je odvisna bodočnost Evrope.

Udarjeni državni nametščenci.

NOV NAPAD NA ZEPE DRŽAVNIH NAMETŠČENCEV.

Kakor se nam poroča iz najzanesljivejšega vira, je izdana nova naredba, s katero se maksimirajo prejemki poduradnikov, ki so našteti v čl. 6. zadnje uredbe o draginskih dokladah. Demokratski osrečevalci delovnih slojev pri svojem nesocialnem početju ne bodo ostali na pol pota: danes sluge in poduradniki, jutri pride uradništvo na vrsto. Štedimo za višje glave in važnejše stvari!

6 mož 1 ministra!

Belgrad, 25. aprila. (Izvirno.) Ministrski predsednik Pašić je danes obvestil potom tajnika parlamenta Janjića poslanca Miodragovića (zemlj. disident), da je vlada pripravljena odstopiti klubu zemljoradniških disidentov eno ministrsko mesto, če vstopijo v radikalno-demokratsko koalicijsko. Poslanec Miodragović je odgovoril, da se bo njegov klub o tej stvari posvetoval, nakar sporoči odgovor. Kakor je izvedel Vaš dopisnik, je vstop te šestorice poslancev v vlado, napram kateri so se dosedaj nahajali v zelo blagohotni opoziciji, gotova stvar.

Današnja predborza.

Curih, 25. aprila. (Izv.) Na današnji predborzi notirajo: Budimpešta 0.70, Berlin 2.12, Italija 27.97, London 22.77, New York 514, Pariz 47.97, Praga 10.05, Dunaj 0.06875, Zagreb 2.05, Varšava 0.14, Holandsko 195.40.

Dunaj, 25. aprila. (Izv.) Kurzi današnje predborze so sledeči: Berlin 31.50, New York 7700, Pariz 715, Zürich 1492.50, Zagreb 30.125, Varšava 2.02

KRIZA V PARLAMENTARNEM PREDSEDSTVU.

Belgrad, 25. aprila. (Izv.) Podpredsednik narodne skupščine dr. Hrasnica-beg je podal demisijo. Predsedništvu parlamenta je poslal sledeči dopis: »Sem si-cer mnenja, da mora biti tudi opozicija zastopana v skupščinskem predsedstvu, vendar pa odlagam svoje mesto, ker sem bil izvoljen na predpostavkah, ki danes nič več ne obstojajo.«

VOJAK USTRELIL OMLADINCA.

Dubrovnik, 25. aprila. (Izvirno.) Si-noči okrog polnoči se je znani radikalno-napredni omladinec Mate Similiati vračal proti domu mimo vojašnice, kjer stoji vo-jajska straža. Na straži je stal vojak Meho Kapura. Similiati je prišel z njim v kon-flikt in med obema se je razvil oster pre-pir, tekom katerega je vojak uporabil orožje in Similiatija usmrtil.

Politični dogodki.

+ Enketa o aferi generala Zečevića. Na včerajšnji seji narodne skupščine se je izvolila parlamentarna komisija o aferi generala Zečevića. Pri volitvah so dobili v devetčlanski odbor radikali 3, demokratje 3 in opozicija 3 mandate. Opozicija je izvolila sledeče poslance: dr. Janko Šimrak za Jugoslovanski klub, Jeremija Jeremić za zemljoradnike in Ethin Kristan za so-cialne demokrate. Tako je dobila opozicija popolno zadoščenje vsled postopanja ra-dikalov, ki so ji hoteli dati samo dva za-stopnika v odboru.

+ Hrvatska in Slavonija razdeljena. Poseben odbor ministrov, sestojč iz Pa-šića, Pribičevića, Marinkovića in Trifkovi-ća je dovršil razdelitev Hrvatske in Sla-vonije, ki se razdeli na sledeče štiri ob-lasti: Prva oblast obsega sremsko župani-jo s sedežem v Vukovaru, druga oblast obsega virovitiško in požeško županijo s sedežem v Osijeku, tretja oblast obsega be-lovarsko-križevsko in varaždinsko župani-jo ter večji del zagrebske županijske s se-dežem v Zagrebu, četrta oblast obsega liško-krbavsko in modruško-reško župani-jo ter manjši del zagrebske županijske s se-dežem na Sušaku.

+ Srbski in slovenski zemljoradniki. Glasilo srbske zemljoradniške stranke »Selac« od 23. t. m. priobčuje izjavo izvr-šilnega odbora, da odklanja republikan-sko resolucijo slovenske zemljoradniške stranke v Celju od 19. marca 1922, ker se ne strinja s programom srbske zemljorad-niške stranke in ker je bila sprejeta brez njene vednosti. Slovenski zemljoradniki pa so priredili 22. t. m. v Pristavi na šta-jersko-hrvatski meji shod, katerega se je udeležilo krog 1000 ljudi, na katerem se je sprejela celjska resolucija z dodatkom, da se prekine vsaka zveza s srbskimi zem-ljoradniki. Tako se je ustanovila »Sloven-ska republikanska stranka«. Na shodu je govoril dr. Novačan, urednik »Naše vasi«, ki se bo sedaj preustrojila v »Slovensko republiko«. — G. Novačan je tako v par tednih prišel od srbskega zemljorad-nika, ki je monarhist, do slovenskega repu-blikanca.

+ Sovjeti delajo. Dne 5. maja t. l. se v Kremli odpravi zasedanje vsruskega osrednjega izvršilnega odbora. Vsi člani in namestniki odbora so se pozvali, da se

udeležijo otvoritvene seje. Dnevni red je naslednji: 1. Zakonski načrt o užitku zem-lje (predlog ljudskega komisarijata za kme-tijstvo); 2. temeljne lastninske pravice; 3. kazenski zakonik; 4. kazensko-pravdni red; 5. načrt navedbe o advokaturi; 6. na-črt navedbe o prokuraturi (vse te pred-loge poda ljudski komisarijat za pravo-sodje); 7. davčna zakonodaja (finančni ko-misarijat); 8. poročilo komisije za uprav-no razdelitev države; 9. odredbe za obnovo komunalnega gospodarstva (komisarijat za notranje stvari); 10. zmanjšanje rdeče ar-made in slučaju ugodnega izida genovske konference (komisarijat za vojsko in mor-narico). Po tej vesti sodeč, se bo velika Rusija konsolidirala prej kakor mala Ju-goslavija. Zanimiva je posebno zadnja točka, ki dokazuje, da misli Rusija iskreno na razorožitev, ako bo razorožila tudi ka-pitalistična Evropa. Tudi sovjeti se torej zavedajo, da armada najbolj tepe državne finance in gospodarstvo. Kaj, ko bi tudi v odločujočih činiteljih naše države prodrlo to trdno in pravo prepričanje.

+ Kdo ubija avtoriteto države? Ena zadnjih števil belgrajskega »Balkana« je priobčila velepatiotičen članek, v kate-rem ugovarja zoper »gonjo, ki se je začela zadnje čase zoper uradništvo v južni Srbi-ji, predvsem zoper — policijsko. To go-njo vodijo seveda v prvi vrsti državljani, ki obtožujejo brezvestno uradništvo, za njimi pa sodišča, ki na podlagi teh tožb sadijo. »Kumanovsko sodišče« — pravi »Balkan« — ni imelo drugega posla, kot da je obtoži-lo in zaprlo nekega policijskega uradnika ker je prebatal »jednog ordinarnog lopo-vac«. »Balkan« pravi, da taki slučaji ne smejo ostati nekaznovani. Seveda državo-tvorno glasilo ne misli na orožnika, ki je neusmiljeno pretepel ubogo žrtve, treba je kaznovati sodišče, ki še tako trdoglavno ču-va poslednje namišljene ostanke zakonito-sti v deželi! Popolnoma tako. V ostalem je bila to misel politike Marka Trifkovića v pravosodnem ministristvu, danes pa je to zvezda vodnica njegovemu nasledniku. Neprestano se trudijo državotvorci, da kaznujejo sodišča. Še malo, pa bo tudi v tej stroki zavladala metoda ostalih admini-stracij. — In tedaj bo državna avtoriteta na višini »Balkana«.

Dnevni dogodki.

— Socialna Misel, št. 4, april. — Vse-bina: Ivan Bukovnik: Nasprotstvo med krščanstvom in marksizmom. — Franc Terseglav: Odgovor. — Dr. Anton Breclj: Socialno vprašanje z družinskega vidika. — H. Vodopivec: Socialna načela v davčni zakonodaji. — Dr. A. Korošec: Razred, stan, stroka. — Dr. A. Gosar: Kolektivizem — sindikalizem — eehovski socializem. — Pregled: Genovska konferenca in rusko-nemška pogodba. — Konferenca treh socialističnih internacional. — Načela italijanske ljudske stranke glede šolstva. — Stavbne gilde v Nemčiji. — Prebival-stvena statistika Francije. — Revije (L'Eu-ropa orientale — Rivista internazionale di scienze sociali — Rivista romana — Revue de deux mondes — La Revue de France — Socialni preporodjaj — Jugosla-venska Njiva — Njiva — knjige) — Mar-kisizem in vera — Ženska v občinski upra-vi — Problem socialnega skrbstva v Nem-čiji.

— Priznane zvišane doklade za kat. Cerkv. Na včerajšnji seji finančnega od-bora se je končala razprava o proračun-skih dvanajstinah za mesece maj in junij. Pred zaključkom se je povzel besedo dr. Dubilić in predlagal, da naj se današ-nja seja odgodi in pozove dr. Marinković, da poda na prihodnji seji izjavo, ali mini-strstvo za vere, finančno ministristvo in ministrski svet soglašajo s predlogom Ju-goslovanskega kluba, da se v proračun-skih dvanajstinah za meseca maj in junij dinarjev za kritje potrebščin kat. vere, kot je bilo to sklenjeno na zadnji seji. Dr. Dubilićev predlog so podpirali poslanci Škulj, Pušenjak, dr. Hohnjec in Milan Pri-bičević, na kar je bil predlog sprejet. Na popoldanski seji je izjavil minister dr. Ma-rinković v imenu ministrskega sveta, da soglašajo s predlogom Jugoslovanskega kluba s pripombo, da se naznačijo svote in oddelki, kjer se bo kredit uporabljal. Za-stopniki Jugoslovanskega kluba so na do-datno klavzulo pristali, nakar je bil pred-log v celoti sprejet.

— Pašić nevarno ponesrečil. Ko se je peljal včeraj popoldne ministrski pre-sednik Nikola Pašić v zbornico, je zadel njegov avto pri hotelu »Moskva« v tramvaj. Sunk je vrzel Pašića na tla. Ministrskega predsednika so odpejali v sanatorij. Zdravniki so ugotovili precejšnje poškod-be na rebrih.

— Inženirski izpit sta napravila na žumarski fakulteti v Zagrebu gg. Rudolf Pipan iz Gorenje vasi v Poljanski do-lini in Žumer Alojzij iz Železnikov.

— Uradne ure v državnih uradih. Ve-lika državna skrb, ki beli lase ministrskih glav, so tudi uradne ure, kakor da je od teh zavisna rešitev države. Kakor da je v centrali v Belgradu v tem pogledu vzoren red! — Čemu pa sploh ministristvo vtiče v to svoj nos? — Menda bo za red v ura-dih dovolj preskrbljeno, če poskrbe za to in določijo uradne ure višji predstojniki raznih oblastev sami krajevnim razmeram primerno, vselej pa le tako, da bo s tem ustrezno ljudstvu, ki ima pravico zahte-vati, da so državni nameščenci v prvi vrsti uslužbenci ljudstva in le sporedno s tem uslužbenci države. — Dobro stran imajo n. pr. v Ljubljani na vsak način nedeljene uradne ure, ker ima tako do druge ure po-poldne vsakdo z dežele priliko opraviti pri vseh uradih svoje posle. Zahtevati pa se mora od vsakega uradnika, da je med uradnimi urami res na mestu, ne pa da prihaja v urad morda šele po 10. uri, a pred 12. uro že zopet izgine iz njega. — Uradništvu — zlasti nižjemu — pa pusti-te proste popoldneve, da tudi doma lahko kaj stori pri gospodarstvu, morda tudi kaj po strani zasluži, jeseni pa gre z nahrbtni-kom nabirati kostanj ali beračit krompir, saj država ga itak ne bo živila.

— Pogreb Ivana Kromarja. Oktobra 1915 je bil na suhem bajerju v Ljubljani ustreljen po prekom sodu posestnik Ivan Kromar ker se je izjavil, da imajo Srbi prav. V soboto so njegovo truplo izkopali in ga prepeljali v veličastnem sprevodu na južno postajo, od tam pa v Črnomelj, kjer so ga pokopali v veliki udeležbi ljudske množice. Pri svečanostih je igrala godba dravske divizije pod vodstvom dr. Čerina.

— Moka iz človeških kosti. »Rušpreš« poroča iz Varšave, da so na tamšnjih trgih zasledili moko, narejeno iz človeških

kosti. Moka se prodaja po 800.000 rubljev 1 pud (16 kg).

— Star gasilec. Najstarejši aktivni član požarne brambe v Clevelandu v Ameriki šteje 74 let. Je načelnik, piše se George Wallace in pravi, da se ne umakne iz služ-be, dokler ne bo 100 let star.

— Dobro. Neki slovenski ameriški list piše: »Poročilo o ljubljanskih tatovih dolarjev je bilo zelo zanimivo. Veliko za-nimivejše bi bilo, če bi stali pred sodiščem vsi, ki so kradli slovenskemu ljudstvu v Ameriki težko prisluženi denar. Tudi od-bor nekega udruženja bi moral biti na vzroč. Sedel bi na zatožni klopi.«

Ljubljanski dogodki.

Ij Aprilsko vreme. Letos nikakor ne moremo dočakati prave pomladi. Danes zjutraj je po deževni noči začel padati sneg, ki je tekem dopoldneva pobelil strehe in hribe. Vreme še ne kaže veselja, da bi se izpremenilo. »Prerok« napoveduje do-ževno in hladno vreme še do srede maja.

Ij Umrli so v Ljubljani: Ivan Cuder-man, hlapec, 65 let. — Josipina Melja, žena mizar. pomočnika, 23 let. — Ivo Premrl, trgovec, 39 let. — Anton Kopčar, rejnec, 2 meseca. — Katarina Mehle, obč. uboga, 74 let. — Ivana Urbančič, posestnikova žena, 31 let. — Stanislava Selan, hči železničarja, pol leta. — Fran Pirling, jermenar, 55 let. — Rihard Jerina, novorojenček, 20 dni. — Barbara Tomaselli, vdova klepar-skega mojstra, 76 let. — Emil Mrak, sin bančnega sluga, 13 dni. — Avgusta Herzog, žena voj. kapelnika, 28 let. — Josip Porč, bivši vojak, hiralec. — Peter Prošek, ple-tar, 20 let.

Ij III. redni občni zbor »Narodne Ga-lerije« se vrši v soboto, 29. aprila, ob štirih v posvetovalnici magistrata.

Ij Popis psov. Lastniki psov se poziv-ljajo, da prijavijo do dne 1. maja 1922 svo-je pse mestnemu popisovalnemu uradu v svrhu popolnitve pasjega katastra z ozirom na plemo (pasma), barvo, spol, starost ter uporabo (pes čuvaj, lovski pes, policijski, luksusni pes itd.). Obenem je prinesiti se-voj tudi potrdilo o plačani pasji taksi.

Kultura.

k Nove Šmarnice za leto 1922 pod na-slovom »Znamenje na nebu«, Šmarnice. Spisal dr. Josip Jerše, profesor v Ljub-ljani, so ravnokar izšle in se dobe v okusni vezavi za ceno 30 Din. Nikdar ni bila na-božna knjižica, ki v njeni za čiščenje Ma-tere Božje, bolj potrebna in na mestu, ka-kor danes ob dneh laži in poželenja, ko stresajo vse človeštvo grozne povojne ne-prilike in hudi socialni boji. — Knjižica je sad skrbnega premišljevanja, mnogostran-skega iskanja in marljivega proučevanja Marijine vzvišenosti. Vsako premišljevan-je zaključuje lep iz praktičnega življenja posnet zgrad ali kratka prošnja do nebeske Kraljice. Ob koncu knjižice se nahajajo mašne in druge najpotrebnejše molitve in službo Šmarnice istočasno tudi prav dobro kot molitvenik. Založila je Šmarnice Jugo-slovanska knjigarna v Ljubljani.

Izdaja konzorcij »Novega Časa«. Urednik in odgovorni urednik Franc Kremžar. Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Tunel.

32

Roman. Spisal Bernhard Kellermann. — Poslovenil Peter Mlakar.

»To vedno praviš — že mesece praviš! — O, kakšno je to življenje!« je zajecala, se spel zgrudila na stol in pokrila obraz z robcem. Mac je vedno manj vedel, kaj bi. Stal je kakor ozmerjan paglavec ter rdel v obraz. Še nikoli ni videl Maud tako razkačene. »No, poslušaj, Maud,« je začel iznova. »Imam več dela, kakor bi človek mislil — toda to bo kmalu bolje.« In jo je prosil, naj polrpi še nekoliko časa z njim, naj se poizkusi raztresti, naj igra, obiskuje koncerte in gledišča.

»O, vse to sem že poizkusila, pa je dolgočasno — duši me že — in vedno čakati in čakati!«

Mac je majal z glavo ter brez moči srml v Maud. »Da, kaj naj napravimo s teboj, deklica — kaj naj počnemo s teboj?« je vpraševal tiho. »Morda bi šla par tednov na deželo? v Berkshire?«

Maud je naglo dvignila glavo ter ga pogledala skozi solze s svojimi svetlimi očmi.

»Ali bi se me rad čisto iznebil?« je strmeče vprašala.

»Ah, ne, ne. Jaz bi rad le tebi najboljšo, predrago Maud. Smiliš se mi — da, odkritosrčno.«

»Jaz ne maram, da bi se ti smilila, ne...« In iz-nova jo je tresel silni, brezumni plač.

Mac jo je privlil k sebi ter jo poizkusil pomiriti z nežnim božanjem in rahlim prigovarjanjem. »Nocoj pridem v Bronx!« je slednjič dejal, kakor da se s tem vse uredi.

Maud si je obrisala svoje solzno lice.

»Prav. Toda če prideš pozneje kot o pol deveh, ne dom ločiti od tebe!« In namah je temno zardela v lice. »Jaz sem že večkrat na to mislila — da, Mac, te smej se, lako se ne ravna z ženo, to ti rečem.« Objela je Maca, pritisnila svoje vroče lice na njegov goreči obraz ter šepetala:

»O, jaz te tako ljubim, Mac! Jaz te vendar tako ljubim!«

Njene oči so blestele, ko je bržela v dvigalu dva-intrideset nadstropij navzdol. Počutila se je dobro in pri srcu ji je bilo vroče, toda že se je sramovala ne-koliko. Mislila je na Macovo osuplost, na bolest v njegovih očeh, njegovo nebolgjenost in skrito prese-nečenje, da tako malo razume, kako je potrebno vse to delo. »Obnašala sem se kakor neumna goska — je pomislila — tako neumno! Kaj si bo pač mislil Mac o meni? Da nimam nič poguma, nič polrpljenja, nič razumevanja za njegovo delo — kako brezumno je bilo lagati, da sem že čisto mislila na ločitev.« To ji je bilo prišlo šele tisti hip na misel.

»Da, prav res, kakor gos — a real goosel — sem se vedla!« je dejala pridušeno, ko je slopila v voz ter se liho smejala, da bi si pomagala iz sramolnega občutka, ker se je tako neumno vedla.

Allan je Rionu zapovedal, da ga vrže četrt pred osmo iz pisarne. Točno! Nekaj minut pred osmo je še naglo skočil v prodajalno ter kupil kup daril za Edith in nekaj za Maud, ne da bi dolgo izbiral, kajti na te stvari se ni nič razumel.

Maud ima prav, je mislil, ko je drvil v avtu po šest milj dolgi, kot žarek ravni Lexington Avenueji, ter pri tem naporno ugibal, kako bi napravil, da bi mogel več časa posvetiti svoji družini. Pa ni ničesar uganil. V resnici je delo dannadan bolj rastlo, mesto da bi pa-dalo. »Kaj naj storim,« je razmišljal. »Ako bi imel namestnika za Schlosserja, on je premošo samostojen.« Potem se je spomnil, da ima nekaj nujnih pisem v žepu, prečital jih je ter podpisal. Pri Harlem-Riveru je skončal. Velel je ustaviti ter pisma vreči v nabiralnik Manjkalo je še deset minut do poldevelih.

»Po Boston Roadu, Andy, let her rip — spusti, da se vse utrže, je povesi mi ne nikogar!«

In Andy je divjal po Boston Roadu, da se je pešcev ločevala omolica in nekdo ju je zasledoval v divnem diru na konju. Mac je položil nogo na nasprotni

sedež, si prižgal cigaro ter truden zaprl oči. Skoraj bi bil zaspal, ko je avto sunkoma obstal. Cela hiša je bila svečano razsvetljena. Maud je stekla kakor de-klca po stopnicah naproti ter padla Macu okoli vratu. Še ko je tekla po vrhu, je klicala: »O, jaz sem take gos, Mac!«

In se ni brigala, da jo je šofer slišal.

Da, zdaj pa je sklenila, da bo polrpla in nikoli ne ložila.

»Prisegam ti, Mac!«

6.

Maud je držala besedo, a pri srcu ji ni bilo lažje. Ako je Mac ob nedeljah izostal ali pa prinesel s seboj toliko dela, da ji je posvetil komaj dobro mi-nuto, ni nič več ložila. Vedela je, da je Mac vzel nase nadčloveško delo, delo, ki bi vsakega drugega popolnoma uničilo. In njena naloga pač ni bila nala-gati mu še novo breme. Nasprotno, poizkušala je mo-rata, da mu vsaj redke delopisne ure čim bolj olepša.

In kadar je prišel k nji, je bila vedra in vesela, niti z besedico ni razodela, da je vse dni brezumno mrla kopnenja po njem. In čudno — on, Mac, ni nikoli vprašal, niti na misel mu ni prišlo, da bi mogla trpeti.

Prišlo je poljeje, jesen, park v Bronxu je zarumenil ter z vrhov pred hišo so se vrleli šopi listja na tla, ne da bi povlekel veler.

Mac jo je vprašal, ali se ne bi preselila v Tunnel-City? Zakrila je svojo osuplost. Da, parkrat na teden, je dejal, da ima tam opravka ter namerja ob nedeljskih dopoldanskih urah imeti neke vrste audienčne ure, ka bi mu mogel vsakdo, inženir ali delavec, obrazložiti svoje želje in prilozbe.

»Če želiš, Mac?«

»Mislim, da bi to bilo najbolje, Maud. Tako in tako že namerjam preseliti svoje pisarne v Tunnel-City, kakor hitro bo šlo. Seveda se bojim, da bo zate nekoliko presamotno —?«

»Slabše ne bo nego v Bronxu, Mac,« je smehljaje odvrnila Maud.